

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **TOMMY WIERINGA**

is 50 en de auteur van o.m. 'Joe Speedboot' en 'Caesarion'.
Voor 'Dit zijn de namen' kreeg hij de Libris Literatuurprijs.

‘E lke keer als ik bij hevige tegenwind van de baan dreig te raken of als een vliegtuig in een luchtzak valt, denk ik aan Montaigne. Hij schreef: “Als een paard struikelt, een pan van het dak valt, ja, bij de geringste speldenprik moeten wij meteen bij onszelf zeggen: ‘En als dit nu eens mijn dood zou zijn?’ en ons dan vermannen en schrap zetten.” Het fantastische essay waaruit die zin komt, ‘Filosoferen is leren hoe je moet sterven’, staat in het groot geschreven op mijn innerlijke behang. Het is een gecompriëerde stervensles, een samenballing van twintig eeuwen denken over de dood. Het is zo helder dat het werkzaam wordt tegen die malle doodsangst die je panisch en irrationeel kan maken. “Als je hebt geleerd hoe je sterven moet”, zegt Montaigne, “heb je afgeleerd slaaf te zijn. Als je op de dood bent voorbereid, ben je los van alle onderworpenheid en dwang”

‘Dat soort boeddhistische gedachten had bij mijn moeder gepast. Op haar sterfbed voerde een reusachtige monnik – een man zo groot als een deur – boeddhistische stervensrituelen uit en beloofde hij haar dat er 49 dagen voor haar zou worden gebeden in Dharamsala, het hoofdkwartier van de dalai lama. De aanwezigheid van de oranje man gaf mijn moeder rust, denk ik, net als haar geloof in reïncarnatie. Ze was ervan overtuigd dat ze al de hele wereldgeschiedenis had meegemaakt – van Egyptische tempeldanseres tot kathaar in Montségur – en dat ook na deze dood haar ziel zou voortleven. Ik had een moeilijke verhouding met haar, maar ik moet haar haar sterke verbeelding nageven. Haar nummer zit nu, drie jaar later, nog altijd in mijn telefoon. Ik moet het toch kunnen zien als ze vanuit dat leven-na-het-leven van haar belt?’

‘Toen ik een jaar of tien was, was ik zo bang dat mijn moeder dood zou gaan dat ik een poppetje voor haar kleide dat haar moest behoeden voor ongelukken. Het stond lange tijd op haar dashboard en tijdens haar afscheidsdienst zette ik het op de rieten mand waarin ze is gecremeerd. Door een krankzinnig toeval belandde ze op de natuurbegraafplaats in Drenthe op nauwelijks tweehonderd meter van mijn pleegmoeder, die er amper twee jaar eerder begraven was. Deze twee vrouwen die bij leven elkaars bloed konden drinken, liggen nu op enkele hofjes van elkaar.’

‘Ik merk dat ik een inniger verhouding heb met het gebeente van mijn pleegmoeder dan met de as van mijn moeder, die is te zeer een abstractie geworden. Toch voel ik er weinig voor om begraven te worden in de zompige aarde waar de wormen mijn gebeente kunnen afkluiven. Dat laat ik liever

© JeRoen Murré

‘Mijn moeder en mijn pleegmoeder, twee vrouwen die bij leven elkaars bloed konden drinken, liggen nu op enkele hofjes van elkaar’

aan de gieren. In een Ethisch gebergte zag ik hoe de doden daar in hooggelegen spelonken worden geschoven. Van daar transporteren de gieren, die het vlees eten, hen nog verder de hemel in, dichter naar de zon.’

‘Nog mooier zou ik het vinden te mogen vertrekken zoals Warren uit mijn roman *Caesarion*: op een vlot dat ze insmeren met pek en waarnaar ze brandende pijlen afschieten eens het begint af te drijven. Het zou moeten gebeuren op de IJssel, mijn oerriever. Die heeft me altijd op een vreemde manier ontroerd. Maar goed, het zal aan mijn kinderen zijn om te bepalen wat ze met mij willen.’

‘Het is voor Hazel en Zoë dat mijn dood nog even moet worden uitgesteld. Ze zijn zeven en zes en op die precare leeftijd is het onverteerbaar om een ouder te verliezen. Ik heb nog vele jaren nodig om hen weerbaar en zelfstandig te maken, om hen een Muay Thai-cursus te laten volgen zodat ze elke belager het licht uit de ogen kunnen schoppen, om hen enkele gedichten in te prenten. Die moet je paraat hebben voor moeilijke momenten, leerde ik van mijn leraar Nederlands. Die is overigens uitgestrooid in de IJssel.’

Opgetekend door Katrien Steyaert